Samling af Afgørelser

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT
M. WATHELET
fremsat den 26. marts 2015 [1]

Sag C-63/14

Europa-Kommissionen
mod

Den Franske Republik

»Traktatbrud — statsstøtte — tilbagesøgningsforpligtelse — kompensation for delegering af offentlig tjeneste«

I – **Indledning**

1. Den foreliggende sag indgår i den lange række af sager om statsstøtte, som Den Franske Republik har ydet til Société nationale maritime Corse-Méditerranée (SNCM) SA (herefter »SNCM«) [2].

2. Med stævning indleveret den 10. februar 2014 har Europa-Kommissionen anmodet Domstolen om at fastslå, at Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 288, stk. 4, TEUF og artikel 3-5 i Kommissionens afgørelse 2013/435/EU af 2. maj 2013 om statsstøtte SA.22843 (2012/C) (ex 2012/NN) iværksat af Frankrig til Société Nationale Corse Méditerranée og Compagnie Méridionale de Navigation [3] (herefter »den omtvistede afgørelse«), idet den for det første ikke inden for den fastsatte frist har truffet alle nødvendige foranstaltninger til hos støttemodtageren at tilbagesøge den støtte, som i nævnte afgørelses artikel 2, stk. 1, er blevet erklæret ulovlig og uforenelig med det indre marked, idet den for det andet ikke inden for den fastsatte frist har annulleret alle udbetalinger af den i nævnte artikel 2, stk. 1, omhandlede støtte, og idet den for det tredje ikke inden for den fastsatte frist har underrettet Kommissionen om de foranstaltninger, der er truffet for at efterkomme denne afgørelse.

1 — Originalsprog: fransk.

2 — Jf. Domstolens dom SNCM og Frankrig mod Corsica Ferries France (C-533/12 P og C-536/12 P, EU:C:2014:2142), Rettens domme Corsica Ferries France mod Kommissionen (T-349/03, EU:T:2005:221) og Corsica Ferries France mod Kommissionen (T-565/08, EU:T:2012:415) samt Rettens kendelse Corsica Ferries France mod Kommissionen (T-231/05, EU:T:2006:2). Jf. ligeledes sager Frankrig mod Kommissionen (T-366/13), SNCM mod Kommissionen (T-454/13), Frankrig mod Kommissionen (T-74/14) og SNCM mod Kommissionen (T-1/15), der verserer for Den Europæiske Unions Ret.

3 — EUT L 220, s. 20.

II – **Retsforskrifter**

3. Artikel 108, stk. 2, TEUF bestemmer:

»Finder Kommissionen – efter at have givet de interesserede parter en frist til at fremsætte deres bemærkninger – at en støtte, som ydes af en stat eller med statsmidler, ifølge artikel 107 ikke er forenelig med det indre marked, eller at denne støtte misbruges, træffer den afgørelse om, at den pågældende stat skal ophæve eller ændre støtteforanstaltningen inden for den tidsfrist, som Kommissionen fastsætter.

Såfremt den pågældende stat ikke retter sig efter denne afgørelse inden udløbet af den fastsatte frist, kan Kommissionen eller en anden interesseret stat, uanset bestemmelserne i artiklerne 258 [TEUF] og 259 [TEUF], indbringe sagen direkte for Den Europæiske Unions Domstol.

[…]«

4. Artikel 14 i Rådets forordning (EF) nr. 659/1999 af 22. marts 1999 om fastlæggelse af regler for anvendelsen af [artikel 108 TEUF] [4] bestemmer følgende:

»1. I negative beslutninger om ulovlig støtte bestemmer Kommissionen, at den pågældende medlemsstat skal træffe alle nødvendige foranstaltninger til at kræve støtten tilbagebetalt fra støttemodtageren, i det følgende benævnt »beslutning om tilbagebetaling«. Kommissionen kræver ikke tilbagebetaling af støtten, hvis det vil være i modstrid med et generelt princip i fællesskabslovgivningen.

2. Den støtte, der skal tilbagebetales i medfør af en beslutning om tilbagebetaling, skal indeholde renter beregnet på grundlag af en passende sats, der fastsættes af Kommissionen. Renterne betales fra det tidspunkt, hvor den ulovlige støtte var til støttemodtagerens rådighed, og indtil den tilbagebetales.

3. Med forbehold af eventuel kendelse fra Domstolen efter [artikel 278 TEUF] skal tilbagebetalingen ske omgående og i overensstemmelse med gældende procedurer i den pågældende medlemsstats nationale ret, forudsat at disse giver mulighed for omgående og effektiv gennemførelse af Kommissionens beslutning. Til det formål og i tilfælde af søgsmål ved de nationale domstole træffer de pågældende medlemsstater alle nødvendige foranstaltninger, som er til rådighed i deres respektive retssystemer, herunder også foreløbige foranstaltninger, dog med forbehold af [EU-retten].«

III – **De faktiske omstændigheder**

A – *De faktiske omstændigheder, der førte til vedtagelsen af den omtvistede afgørelse*

5. Efter forhandlingerne den 7. juni 2007 uddelegerede Korsikas lokalparlament ansvaret for den offentlige tjeneste i forbindelse med besejlingen mellem havnen i Marseille og havnene på Korsika til sammenslutningen bestående af SNCM og Compagnie méridionale de navigation SA (herefter »CMN«). Ved beslutning truffet samme dag blev formanden for Conseil exécutif (forretningsudvalget) for Korsikas regionale myndighed (collectivité territoriale de Corse, herefter »CTC«) beføjet til at underskrive aftalen om delegering af offentlig tjeneste.

6. Aftalen om delegation af den offentlige tjeneste blev undertegnet for perioden mellem den 1. juli 2007 og den 31. december 2013. I paragraf 1 defineres aftalens formål som værende levering af fast rutefart på samtlige ruter, der er genstand for delegeringen af offentlig tjeneste, mellem havnen i Marseille og de korsikanske havne Ajaccio, Balagne, Bastia, Porto-Vecchio og Propriano.

4 — EFT L 83, s. 1.

7. I udbudsmaterialet i bilag 1 til aftalen om delegation af den offentlige tjeneste defineres arten af disse tjenester og følgende fastslås:

— fast »passager- og godsbefordring«, som konsortiet SNCM-CMN skal drive hele året (herefter »basistjenesten«), og

— supplerende passagerbefordring i spidsbelastningsperioder, ca. 37 uger, på ruterne Marseille-Ajaccio og Marseille-Bastia samt perioden fra den 1. maj til den 30. september på ruten Marseille–Propriano (herefter »den supplerende tjeneste«).

8. I henhold til aftalen om delegering af offentlig tjeneste modtager de to bemyndigede organer et årligt bidrag fra Office des transports de Corse (OTC) som modydelse for basistjenesten og den supplerende tjeneste. Den endelige årlige økonomiske kompensation til hvert selskab er begrænset til det driftsunderskud, som forpligtelserne i henhold til udbudsmaterialet medfører, med tillæg af et rimeligt afkast af den investerede kapital, som beregnes i forhold til den faktiske udnyttelse af kapitalen for de overfarter, der svarer til disse forpligtelser. Såfremt indtægterne er lavere end de forventede indtægter fastsat af selskaberne i deres bud, tilpasses den offentlige kompensation ifølge aftalen.

9. Aftalen om delegering af offentlig tjeneste er blevet ændret efter undertegnelsen, således at over 100 overfarter om året mellem Korsika og Marseille er blevet indstillet, den endelige årlige økonomiske referencekompensation til de to selskaber er blevet nedsat med 6,5 mio. EUR, og der er blevet fastsat et loft over den årlige mekanisme til tilpasning af de enkelte selskabers indtægter.

B – *Den omtvistede afgørelse*

10. Efter en klage fremsat af Corsica Ferries France SAS (herefter »Corsica Ferries«) vedrørende påstået ulovlig støtte, der er uforenelig med det indre marked, som SNCM og CMN skulle have modtaget i henhold til aftalen om delegering af offentlig tjeneste, har Kommissionen med skrivelse af 27. juni 2012 informeret de franske myndigheder om dens beslutning om at indlede en formel undersøgelsesprocedure i henhold til artikel 108, stk. 2, TEUF om potentiel støtte til SNCM og CMN indeholdt i aftalen om delegering af offentlig tjeneste[5].

11. Ved at fastslå, at kompensationen i henhold til aftalen om delegering af offentlig tjeneste udgjorde en ulovlig statsstøtte, der er uforenelig med det indre marked, fandt Kommissionen, at to af de fire kriterier, som Domstolen opstillede i dom Altmark Trans et Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415), ikke var opfyldt.

12. Kommissionen konstaterede for det første, at den supplerende tjeneste, som SNCM leverede, ikke var hverken nødvendig eller proportional med opfyldelsen af et reelt behov for offentlig tjeneste. Den fandt for det andet, dels at udbudsbetingelserne ikke havde gjort det muligt at sikre en effektiv konkurrence, dels at den økonomiske kompensation ikke var blevet fastsat med henvisning til et omkostningsgrundlag fastsat på forhånd eller på grundlag af en sammenligning med udgiftsstrukturen i andre sammenlignelige søfartsselskaber.

13. Kommissionen konkluderede på dette grundlag, at den kompensation, som SNCM og CMN havde modtaget for den supplerende tjeneste, var statsstøtte. Den konstaterede, at denne kompensation var ulovlig, da den ikke forudgående var blevet anmeldt til Kommissionen. Den fandt endvidere, at den kompensation, som SNCM og CMN havde modtaget for basistjenesten, var forenelig med det indre marked, hvilket ikke var tilfældet med den kompensation, som SNCM havde modtaget siden den 1. juli 2007 for den supplerende tjeneste.

5 — Jf. resumé i EUT 2012 C 301, s. 1.

14. Henset til ovenstående fastslog Kommissionen med den omtvistede afgørelse følgende:

»*Artikel 1*

Den kompensation, der er udbetalt til SNCM og CMN i forbindelse med aftalen om delegering af offentlig tjeneste af 7. juni 2007, udgør statsstøtte efter artikel 107, stk. 1, […] TEUF. Denne statsstøtte er tildelt i strid med forpligtelserne i artikel 108, stk. 3, […] TEUF.

Artikel 2

1. Den kompensation, der er udbetalt til SNCM i henseende til indsættelsen af supplerende kapacitet som beskrevet i punkt I a) 2), I b) 2) og I d) 1.4) i udbudsbetingelserne til førnævnte aftale om delegering af offentlig tjeneste, er uforenelig med det indre marked.

2. Den kompensation, der er udbetalt til SNCM og CMN for drift af de øvrige tjenester ifølge førnævnte aftale om delegering af offentlig tjeneste, er forenelig med det indre marked.

Artikel 3

1. Frankrig tilbagesøger den i artikel 2, stk. 1, nævnte støtte fra støttemodtageren.

2. Den støtte, der skal tilbagebetales, pålægges renter fra det tidspunkt, den blev stillet til støttemodtagerens rådighed, og indtil den er blevet tilbagebetalt.

3. Rentebeløbet beregnes med renters rente i overensstemmelse med kapitel V i forordning (EF) nr. 794/2004 og forordning (EF) nr. 271/2008 om ændring af forordning (EF) nr. 794/2004.

4. Frankrig annullerer alle udbetalinger af den i artikel 2, stk. 1, omhandlede støtte, som kunne finde sted efter datoen for meddelelse af nærværende afgørelse.

Artikel 4

1. Tilbagesøgningen af den i artikel 2, stk. 1, omhandlede støtte iværksættes omgående og effektivt.

2. Frankrig skal efterkomme denne afgørelse senest fire måneder efter meddelelsen deraf.

Artikel 5

1. Frankrig underretter senest to måneder efter meddelelsen af denne afgørelse Kommissionen om følgende:

a) det samlede beløb (hovedstol og renter), som støttemodtageren skal tilbagebetale

b) en detaljeret beskrivelse af de foranstaltninger, der allerede er truffet eller er planlagt for at efterkomme afgørelsen

c) dokumentation for, at støttemodtageren har fået påbud om at tilbagebetale støtten

d) dato og nøjagtigt beløb for de månedlige udbetalinger og årlige justeringer, som er foretaget siden aftalens ikrafttræden og indtil datoen for vedtagelsen af nærværende afgørelse.

2. Frankrig holder Kommissionen underrettet om fremskridtene med de nationale foranstaltninger, der er truffet for at efterkomme denne afgørelse, indtil den i artikel 2, stk. 1, omhandlede støtte er fuldt tilbagebetalt. Frankrig indsender på Kommissionens anmodning straks oplysninger om de foranstaltninger, der allerede er truffet eller er planlagt for at efterkomme afgørelsen. Frankrig fremsender endvidere detaljerede oplysninger om de støttebeløb og de renter, der allerede er tilbagebetalt af støttemodtageren.

Artikel 6

Denne afgørelse er rettet til Den Franske Republik.«

15. Ifølge Kommissionen blev det støttebeløb, der skulle tilbagebetales på tidspunktet for vedtagelsen af den omtvistede afgørelse, anslået til 220,224 mio. EUR.

C – *De franske myndigheders adfærd efter vedtagelsen af den omtvistede afgørelse*

16. Den omtvistede afgørelse blev meddelt de franske myndigheder den 3. maj 2013. Den er genstand for annullationssøgsmål anlagt ved Retten af Den Franske Republik den 17. juli 2013 og af SNCM den 27. august 2013[6]. Den har ligeledes været genstand for en begæring om foreløbige forholdsregler fra Den Franske Republik, som blev forkastet i første instans af Rettens præsident[7] og i appelinstansen af Domstolens vicepræsident[8].

17. Ved skrivelse af 20. juni 2013 rettede formanden for forretningsudvalget for CTC, Giacobbi, henvendelse til Kommissionens næstformand, Joaquín Almunia, for at få oplysninger om retningslinjerne for gennemførelse af den omtvistede afgørelse.

18. Den 10. juli 2013 sendte Korsikas præfekt formanden for forretningsudvalget for CTC en skrivelse vedhæftet den omtvistede afgørelse. Korsikas præfekt anmodede i denne skrivelse nævnte formand om at oplyse denne om, hvordan han agtede at følge op herpå. Korsikas præfekt redegjorde endvidere for den omstændighed, at den franske regering forberedte sig på at bestride Kommissionens afgørelse via et annullationssøgsmål kombineret med en begæring om foreløbige forholdsregler.

19. Den samme dato sendte Korsikas præfekt formanden for SNCM en kopi af skrivelsen til formanden for forretningsudvalget for CTC samt en kopi af den omtvistede afgørelse.

20. Ved skrivelse af 17. juli 2013 oplyste Kommissionens næstformand formanden for forretningsudvalget for CTC om, at udbetalingerne af kompensation til SNCM for den supplerende tjeneste i henhold til den omtvistede afgørelse skulle indstilles straks, at den i den omtvistede afgørelse fastsatte frist for fremsendelse af de i artikel 5, stk. 1, omhandlede oplysninger allerede var overskredet, og at det desuden var vigtigt, at den i den pågældende afgørelses artikel 4, stk. 2, fastsatte gennemførelsesfrist blev overholdt. I denne skrivelse understregede Kommissionens næstformand, at støtten i princippet »skal tilbagesøges af den enhed, der har ydet den, på grundlag af et fuldbyrdelsesdokument udstedt af denne enhed (forudsat at denne rent juridisk har beføjelse til at udstede det) eller af en anden offentlig myndighed, der har en sådan beføjelse. I den foreliggende sag ser tilbagesøgningsforpligtelsen således ud til at hvile på forretningsudvalget [for CTC], da det er denne, der har tildelt den uforenelige støtte, som det fremgår af punkt 28 i [den omtvistede] afgørelse«.

6 — Der er tale om sagerne Frankrig mod Kommissionen (T-366/13) og SNCM mod Kommissionen (T-454/13), der verserer for Retten.

7 — Jf. kendelse afsagt af Rettens præsident Frankrig mod Kommissionen (T-366/13 R, EU:T:2013:396).

8 — Jf. kendelse afsagt af Domstolens vicepræsident Frankrig mod Kommissionen (C-574/13 P(R), EU:C:2014:36).

21. Ved skrivelse af 29. juli 2013 informerede formanden for forretningsudvalget for CTC Kommissionens næstformand om, at han havde truffet de nødvendige foranstaltninger til at annullere udbetalingen af kompensation for den supplerende tjeneste. Bestyrelsesformanden tilføjede, at han var stødt på problemer »med de franske myndigheder, særlig Korsikas præfekt og den regionale revisionsinstans (Chambre Régionale des Comptes), der bestrider gyldigheden af Kommissionens afgørelse og afviser, at den skulle være eksigibel«.

22. Ved skrivelse af 2. september 2013 anmodede Kommissionen de franske myndigheder om inden for en frist på 10 dage fra denne skrivelses dato at oplyse den om de foranstaltninger, de franske myndigheder havde truffet til gennemførelse af den omtvistede afgørelse. I den pågældende skrivelse understregede Kommissionen over for de franske myndigheder, at en afgørelse om tilbagesøgning af statsstøtte var fuldt og direkte eksigibel, når den ikke var gyldigt ophævet. Kommissionen anmodede endvidere de franske myndigheder om at præcisere konsekvenserne af gennemførelsen af den omtvistede afgørelse for SNCM's økonomiske situation, eftersom gennemførelsen ifølge de franske myndigheder uundgåeligt ville medføre selskabets insolvens og likvidation. Kommissionen redegjorde i denne forbindelse for de spørgsmål, den havde til de oplysninger, den allerede var i besiddelse af, og hvorefter forretningsudvalget for CTC på grundlag af en rapport fra OTC overvejede at fremsætte forslag for Korsikas lokalparlament om indgåelse af en ny aftale om delegering af offentlig tjeneste med konsortiet bestående af SNCM og CMN om passager- og godstransport mellem Marseille og havnene på Korsika i perioden 2014-2023.

23. Da Kommissionen ikke fik noget svar fra de franske myndigheder, opfordrede den med skrivelse af 20. september 2013 »endnu en gang de franske myndigheder til straks at tilbagesøge støtten med renter, til at annullere og eventuelt tilbagesøge al støtte, der har skullet udbetales i forbindelse med den supplerende tjeneste, siden datoen for meddelelse af [den omtvistede afgørelse], og til at fremsende en rapport om tilbagesøgninger, herunder en redegørelse for den metode, der anvendes til beregning af renterne«. Kommissionen anførte, at de franske myndigheder skulle sende den disse oplysninger inden for en frist på 20 hverdage fra den dato, hvor skrivelsen var dateret. Kommissionen oplyste endelig, at denne supplerende frist ikke ændrede noget ved forpligtelsen til øjeblikkeligt at gennemføre afgørelsen, og at dens tjenestegrene, såfremt afgørelsen ikke blev gennemført, ville være forpligtede til at foreslå den at anlægge et søgsmål mod Den Franske Republik i henhold til artikel 108, stk. 2, TEUF.

24. To måneder senere, dvs. den 29. november 2013, meddelte de franske myndigheder Kommissionen, at CTC havde indstillet udbetalingerne af kompensation vedrørende den såkaldte »supplerende« tjeneste fra udgangen af juli 2013 efter et foreløbigt skøn beregnet på grundlag af de i den omtvistede afgørelse anførte beløb. De franske myndigheder oplyste, at de havde svært ved at vurdere den samlede kompensation, der skal tilbagesøges hos støttemodtagerne (hovedbeløb og renter), da Kommissionens sondring mellem »basistjeneste« og »supplerende tjeneste« ifølge dem er kunstig, eftersom disse to tjenester ikke kunne skilles ad og bidrog til realiseringen af målet med den territoriale kontinuitet.

25. Den 18. december 2013 sendte formanden for forretningsudvalget for CTC til den nationale sekretær for transport i Syndicat des travailleurs corses, Mosconi, en skrivelse, hvori han redegjorde for de mål, han forfulgte, og bl.a. oplyste, at »CTC ikke [vil] udstede noget dokument og ikke [vil] iværksætte nogen procedure, der vil fremskynde [SNCM's] skæbne«.

26. Flere begivenheder er indtrådt efter anlæggelsen af dette traktatbrudssøgsmål den 10. februar 2014.

27. Den Franske Republik har under retsmødet præciseret, at kravet fra Veolia Transdev af 29. oktober 2014 om en fremskyndet tilbagebetaling af det lån, som Veolia Transdev havde indrømmet SNCM, havde resulteret i, at selskabet den 4. november 2014 gik i betalingsstandsning.

28. Den har ligeledes tilføjet, at OTC den 7. og den 19. november 2014 havde udstedt to indtægtsordrer med henblik på tilbagesøgning af den støtte, der var erklæret uforenelig, men til et beløb på omkring 198 mio. EUR, som ifølge Kommissionen var lavere end det beløb, der var anført i den omtvistede afgørelse, nemlig 220,224 mio. EUR.

29. Den 28. november 2014 stadfæstede præsidenten for tribunal de commerce de Marseille (handelsretten i Marseille) SNCM's betalingsstandsning og indledte en insolvensbehandling i en periode på seks måneder [9]. Afgørelsen om indledning af insolvensbehandling blev offentliggjort den 14. december 2014, hvormed kreditorernes frist på to måneder til at gøre deres fordringer gældende blev indledt.

30. Den 9. januar 2015 bogførte de franske myndigheder den støtte, der var erklæret uforenelig, på passivsiden i SNCM med et beløb på 198 mio. EUR.

31. Den Franske Republik har under retsmødet informeret Domstolen om, at der den 2. februar 2015 blev fremsat flere tilbud om overtagelse af SNCM (i pressen nævnes fem samt to hensigtserklæringer) [10] ved tribunal de commerce de Marseille i forbindelse med insolvensbehandlingen.

32. Det fremgår af nogle af oplysningerne i pressen, at disse tilbud er underlagt betingelser med opsættende virkning, nemlig overførsel af delegeringen af offentlig tjeneste mellem Korsika og fastlandet, genforhandlingen af arbejdsmarkedsaftaler og »annullering« af forpligtelsen til at tilbagebetale den ulovlige støtte [11].

D – *Baggrunden for tvisten*

33. Som anført i punkt 1 i dette forslag til afgørelse, indgår den foreliggende sag i den lange række af sager vedrørende statsstøtte, som Den Franske Republik har indrømmet SNCM. Denne støtte er opdelt i to grupper: støtte ydet til SNCM via genopretningsplanen for selskabet og støtte ydet til selskabet i form af økonomisk kompensation for delegering af offentlig tjeneste. Disse to typer har givet anledning til to procedurer, som ikke må blandes sammen, da de vedrører beløb, som ligger tæt på hinanden (ca. 220 mio. EUR).

1. Den første procedure

34. Den første af de to procedurer blev indledt med, at støtten til SNCM via omstruktureringsplanen af 2002 blev bestridt. Det private selskab Corsica Ferries, som er konkurrent til SNCM, indgav et annullationssøgsmål mod Kommissionens beslutning af 9. juli 2003, hvormed omstruktureringsstøtten blev erklæret forenelig med fællesmarkedet [12].

9 — Jf. artiklen i avisen *Le Monde* af 29.11.2014, s. 16 med overskriften: »SNCM: quatre repreneurs étudieraient le dossier« (SNCM: Fire erhververe undersøger udbudsmaterialet).

10 — Jf. artiklen i avisen *Le Monde* af 4.2.2015, s. 16 med overskriften »SNCM: quatre offres de reprise sont jugées sérieuses« (SNCM: Fire tilbud om overtagelse anses for at være seriøse«), som findes på webstedet: http://www.lemonde.fr/economie/article/2015/02/04/sncm-quatre-offres-de-reprise-sont-jugees-serieuses_4569801_3234.html

11 — Jf. »Nouveau rendez-vous judiciaire le 18 mars pour la SNCM«, *France 3*, af 5.2.2015, som findes på webstedet: http://france3-regions.francetvinfo.fr/provence-alpes/2015/02/05/nouveau-rendez-vous-judiciaire-le-18-mars-pour-la-sncm-648939.html

12 — Jf. Kommissionens beslutning 2004/166/EF af 9.7.2003 om Frankrigs påtænkte omstruktureringsstøtte til fordel for Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (SNCM) (EUT 2004 L 61, s. 13).

35. Med dom af 15. juni 2005 annullerede Retten denne beslutning, idet den fastslog, at Kommissionen ikke havde taget hensyn til »hele nettoprovenuet fra afhændelsen af de aktiver, der ikke er absolut nødvendige, ved afgørelsen af, om støtten er begrænset til det strengt nødvendige minimum« [13]. Rettens dom er ikke blevet appelleret.

36. Kommissionen vedtog den 8. juli 2008 en ny beslutning [14], hvorefter foranstaltningerne i omstruktureringsplanen af 2002 udgjorde en ulovlig statsstøtte, men var forenelige med fællesmarkedet, og foranstaltningerne i privatiseringsplanen af 2006 ikke udgjorde statsstøtte i den i artikel 87, stk. 1, EF (nu artikel 107, stk. 1, TEUF) fastsatte betydning.

37. Denne beslutning blev annulleret med Rettens dom Corsica Ferries France mod Kommissionen (T-565/08, EU:T:2012:415) afsagt den 11. september 2012. Appellen af denne dom blev forkastet med Domstolens dom af 4. september 2014 [15].

38. I mellemtiden beordrede Kommissionen den 20. november 2013 beløb udbetalt i henhold til omstruktureringsplanen for SNCM, som var omfattet af disse domme, tilbagesøgt [16]. Den Franske Republik og SNCM anlagde igen annullationssøgsmål mod denne beslutning ved Retten i henholdsvis januar 2014 [17] og januar 2015.

2. Den anden procedure

39. Den anden procedure vedrører den aftale om delegering af offentlig tjeneste, der blev indgået i 2007, og som bestemmer, at der skal udbetales finansiel kompensation til SNCM og CMN. I 2013 erklærede Kommissionen kompensationen i forbindelse med den supplerende tjeneste for ulovlig, og den beordrede tilbagesøgning heraf.

40. Denne afgørelse er i øjeblikket genstand for annullationssøgsmål anlagt ved Retten af Den Franske Republik og SNCM. Det er i forbindelse med disse søgsmål, at en begæring om foreløbige forholdsregler fremsat af Den Franske Republik med henblik på at suspendere gennemførelsen af Kommissionens afgørelse blev forkastet i første instans af Rettens præsident [18] og i appelinstansen af Domstolens vicepræsident [19].

41. Manglende gennemførelse af den omtvistede afgørelse er ligeledes genstand for dette traktatbrudssøgsmål.

42. Kommissionen har i retsmødet tilføjet, at de franske myndigheder i september 2013 igen og uden at underrette Kommissionen herom udbetalte betydelige beløb til SNCM ved bl.a. at indrømme selskabet en ny delegering af offentlig tjeneste i en periode på 10 år på yderst kontroversielle betingelser.

13 — Dom Corsica Ferries France mod Kommissionen (T-349/03, EU:T:2005:221, præmis 315).

14 — Jf. Kommissionens beslutning 2009/611/EF af 8.7.2008 om de støtteforanstaltninger, Frankrig har iværksat til fordel for Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (SNCM) – C 58/02 (ex N 118/02) (EUT 2009 L 225, s. 180).

15 — Dom SNCM og Frankrig mod Corsica Ferries France (C-533/12 P og C-536/12 P, EU:C:2014:2142). Det skal bemærkes, at Kommissionen ikke tilsluttede sig appellerne indgivet af SNCM og Den Franske Republik og ikke intervenerede heri.

16 — Jf. Kommissionens afgørelse 2014/882/EU af 20.11.2013 om Frankrigs statsstøtte SA.16237 (C 58/02) (ex N118/02) til SNCM.

17 — Jf. sager Frankrig mod Kommissionen (T-74/14) og SNCM mod Kommissionen (T-1/15), der verserer for Retten.

18 — Jf. kendelse afsagt af Rettens præsident Frankrig mod Kommissionen (T-366/13 R, EU:T:2013:396).

19 — Jf. kendelse afsagt af Domstolens vicepræsident Frankrig mod Kommissionen (C-574/13 P(R), EU:C:2014:36).

IV – **Retsforhandlingerne ved Domstolen**

43. Kommissionen har indleveret sin stævning den 10. februar 2014. Den Franske Republik har indgivet sit svarskrift den 23. april 2014 og Kommissionen sin replik den 2. juni 2014. Den skriftlige forhandling blev afsluttet med Den Franske Republiks indgivelse af sin duplik den 14. juli 2014.

44. På et retsmøde afholdt den 5. februar 2015 har Kommissionen og Den Franske Republik fremsat deres mundtlige indlæg.

V – **Det traktatbrud, som Den Franske Republik kritiseres for**

45. Kommissionen har i sin stævning gjort gældende, at:

Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 288, stk. 4, TEUF og den omtvistede afgørelses artikel 3-5

— idet den ikke inden for den fastsatte frist har truffet alle nødvendige foranstaltninger for hos støttemodtageren at tilbagesøge den statsstøtte, som i nævnte afgørelses artikel 2, stk. 1, er blevet erklæret ulovlig og uforenelig med det indre marked

— idet den ikke inden for den fastsatte frist har annulleret alle udbetalinger af den i nævnte afgørelses artikel 2, stk. 1, omhandlede støtte, og

— idet den ikke inden for den fastsatte frist har underrettet Kommissionen om de foranstaltninger, der er truffet for at efterkomme den denne afgørelse.

A – *Om det første klagepunkt angående manglende tilbagesøgning af ulovlig støtte*

1. Indledning

46. Når Kommissionen erklærer en støtte for ulovlig, finder den tilbagesøgning, den beordrer, sted i henhold til de i artikel 14, stk. 3, i forordning nr. 659/1999, hvorefter:

»[…] tilbagebetalingen [skal] ske omgående og i overensstemmelse med gældende procedurer i den pågældende medlemsstats nationale ret, forudsat at disse giver mulighed for omgående og effektiv gennemførelse af Kommissionens beslutning. Til det formål og i tilfælde af søgsmål ved de nationale domstole træffer de pågældende medlemsstater alle nødvendige foranstaltninger, som er til rådighed i deres respektive retssystemer, herunder også foreløbige foranstaltninger, dog med forbehold af [EU-retten]«.

47. Den Franske Republik har ikke bestridt, at den kompetente franske myndighed, nemlig CTC, ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger til tilbagesøgning af den statsstøtte, der med den omtvistede afgørelses artikel 2, stk. 1, er erklæret ulovlig og uforenelig med det indre marked.

48. De bilag, der er vedlagt Kommissionens stævning, er fyldestgørende bevis herfor.

49. Ved skrivelse af 29. juli 2013 informerede formanden for forretningsudvalget for CTC, Giacobbi, Kommissionens næstformand, Joaquín Almunia, om »problemer, som [han] var stødt på med *de franske myndigheder*, særlig tjenestegrenene i Korsikas præfekts og Chambre régionale des comptes, der *bestrider gyldigheden af Kommissionens afgørelse og afviser, at den skulle være eksigibel*« [20].

50. Ved skrivelse af 18. december 2013 forsikrede han den nationale sekretær for transport i Syndicat des travailleurs corses, Mosconi, om, at »*CTC ikke udsteder noget dokument* og ikke iværksætter nogen procedure, der vil fremskynde beseglingen af selskabets skæbne« [21].

2. Den Franske Republiks argumenter

51. I forbindelse med denne afvisning af at gennemføre afgørelsen har Den Franske Republik gjort gældende, at det er absolut umuligt at foretage en korrekt gennemførelse af den omtvistede afgørelse, som i henhold til fast retspraksis er »den eneste indsigelse, som kan gøres gældende af en medlemsstat over for et af Kommissionen anlagt traktatbrudssøgsmål i henhold til artikel [108], stk. 2, [TEUF]« [22].

52. Den Franske Republik har i den foreliggende sag gjort gældende, at det er umuligt at gennemføre den omtvistede afgørelse, for gennemførelsen heraf vil uundgåeligt medføre SNCM's [23] insolvens og likvidation, hvilket igen vil medføre meget alvorlige problemer for den offentlige orden og en risiko for afbrydelse af den territoriale kontinuitet mellem fastlandet og Korsika.

53. Med hensyn til SNCM's insolvens har Den Franske Republik gjort gældende, at det fremgår af SNCM's regnskaber for regnskabsåret 2012, at de tilgængelige aktiver for dette selskab pr. 31. december 2012 var på et beløb på 87,831 mio. EUR, og tilbagesøgningen af et beløb på 220,224 mio. EUR ville dermed uundgåeligt have bragt selskabet i betalingsstandsning. Da SNCM's likviditet således i vid udstrækning var afhængig af et lån på mellemlang sigt på 87,3 mio. EUR ydet af flertalsaktionæren Veolia Transdev, som på et hvilket som helst tidspunkt kunne have anmodet om en fremskyndet tilbagebetaling heraf, ville gennemførelsen af tilbagesøgningen af et beløb på 220,224 mio. EUR uundgåeligt have haft den konsekvens, at finansieringen af selskabets fortsatte drift ville blive umuliggjort. For så vidt som selskabet i regnskabsåret 2012 realiserede et nettotab på 14,251 mio. EUR, og de 220,225 mio. EUR ville skulle lægges til dette beløb, var det blevet meget lidt sandsynligt, at et andet selskab ville have været interesseret i at overtage SNCM, som dermed uundgåeligt ville være blevet omfattet af en likvidation.

54. Den Franske Republik har endnu en gang gjort gældende, at likvidationen af SNCM ville forårsage alvorlige forstyrrelser af den offentlige orden og den sociale fred, idet det sociale klima i SNCM og i havnen i Marseille allerede var blevet væsentligt forringet. Under strejkerne i 2005, efter at privatiseringen af SNCM var blevet annonceret, besatte de strejkende således de både, der lå i havnen i Marseille, og blokerede flere tusinde afrejsende passagerer, de kaprede et fartøj og tilbageholdte generaldirektøren for SNCM. Disse strejker blev udvidet og medførte således en generel blokade af havnen i Marseille, som berørte transport af både passagerer og gods og den petrokemiske trafik.

20 — Min fremhævelse.

21 — Min fremhævelse.

22 — Dom Kommissionen mod Frankrig (C-214/07, EU:C:2008:619, præmis 44). Jf. ligeledes i denne retning domme Kommissionen mod Belgien (52/84, EU:C:1986:3, præmis 16), Kommissionen mod Tyskland (94/87, EU:C:1989:46, præmis 9), Kommissionen mod Grækenland (C-183/91, EU:C:1993:233, præmis 19), Kommissionen mod Portugal (C-404/97, EU:C:2000:345, præmis 39), Kommissionen mod Frankrig (C-261/99, EU:C:2001:179, præmis 23), Kommissionen mod Spanien (C-404/00, EU:C:2003:373, præmis 45) og Kommissionen mod Spanien (C-177/06, EU:C:2007:538, præmis 46).

23 — Den foreliggende sag vedrører kun SNCM, da CMN kun har modtaget finansiel kompensation for en basistjeneste, som Kommissionen har erklæret for ulovlig statsstøtte, som dog er forenelig med det indre marked i medfør af artikel 106, stk. 2, TEUF (jf. den omtvistede afgørelses punkt 213).

55. Det sociale klima er ikke blevet bedre i SNCM, hvor nye strejker brød ud i starten af 2011. I marts 2014 opfordrede de tre fagforeninger, der er repræsenteret i SNCM, og en fagforening for sømænd i Marseille til strejke blandt alle de ansatte efter tilsynsrådene i februar og marts 2014, på hvilke Veolia Transdev erklærede sig som modstander af enhver bestilling af nye fartøjer og gik ind for, at der blev indledt en kollektiv bobehandling af SNCM.

56. Strejken i juni 2014 understregede de problemer, den korsikanske økonomi står over for, idet den fandt sted i en national sammenhæng præget af udbredt krise og mange socialplaner og kollektive afskedigelser. På denne baggrund og som svar på Kommissionens påstande, har de franske myndigheder gjort gældende, at de var bedst i stand til at vurdere risiciene for, at tingene går over gevind, eller for forstyrrelser af den offentlige orden, og risiciene i tilknytning til indsættelse af politiet eller ej for at forhindre eller standse dem.

57. Den Franske Republik har tilføjet, at forstyrrelserne af den offentlige orden i tilknytning til likvidationen af SNCM uundgåeligt ville medføre et brud på den territoriale kontinuitet mellem det kontinentale Frankrig og Korsika, som det skete i forbindelse med strejkerne i 2005, i forbindelse med hvilke Korsika stod over for store forsyningsproblemer, uanset om der var tale om lægemidler, blodprodukter, benzin og andre brændstoffer eller basale fødevarer. Denne afbrydelse ville ligeledes påvirke transporten af flere tusind passagerer, det være sig arbejdstagere, turister eller beboere.

58. Den Franske Republik har fremhævet, at en sådan afbrydelse af kontinuiteten ville vare ved, når den sociale situation havde stabiliseret sig. De franske myndigheder har således bemærket, at SNCM's andel i besejlingen af Korsika ville være betydelig og ville nå op på 34,2% af passagertrafikken og 39% af godstrafikken.

59. Ingen andre selskaber har indtil nu tilbudt at besejle alle de korsikanske havne, som SNCM i øjeblikket besejler (bl.a. havnene i Balagne, Porto-Vecchio og Propriano), og det er meget usandsynligt, at Corsica Ferries eller CMN har tilstrækkelig kapacitet til at varetage søtransportforbindelserne fra Marseille på de betingelser, der er fastsat i delegeringen af offentlig tjeneste for perioden 2013-2024. Det samme gælder, hvis der oprettes et konsortium mellem CMN og Corsica Ferries, som skal varetage forbindelserne mellem det franske fastland og Korsika.

60. Ifølge Den Franske Republik er det således illusorisk at tro, at andre operatører på kort sigt kan etablere en transporttjeneste mellem Korsika og Marseille, som kan udfylde hullet, hvis SNCM forsvinder, idet den henviser til punkt 146 i den omtvistede afgørelse, hvorefter »de øvrige markedsaktører selv [erkender], at de ikke ville have været i stand til at varetage [basistjenesten]«.

3. Bedømmelse

61. Jeg er af den opfattelse, at Den Franske Republiks begrundelser for ikke at have tilbagesøgt den pågældende ulovlige støtte ikke når tærsklen for absolut umulighed for gennemførelse omhandlet i Domstolens retspraksis.

a) Argumentet om den uundgåelige likvidation af SNCM, hvis den omtvistede afgørelse gennemføres

62. Ifølge Den Franske Republik vil gennemførelse af den omtvistede afgørelse uundgåeligt føre til likvidation af SNCM, fordi det støttebeløb, der skal tilbagesøges, langt overstiger aktiverne i SNCM.

63. Jeg er ikke enig.

64. For det første ville gennemførelsen af den omtvistede afgørelse straks efter meddelelsen heraf til Den Franske Republik ikke uundgåeligt medføre likvidation af SNCM, men ville i første omgang føre til, at der ville blive truffet bindende foranstaltninger i national ret, på grundlag af hvilke tilbagesøgningen af støttebeløbet ville kunne ske.

65. Som Kommissionens næstformand har gjort gældende i sin skrivelse af 17. juli 2013 til formanden for forretningsudvalget for CTC, »skal støtte tilbagesøges af den enhed, der har ydet den, *på grundlag af et fuldbyrdelsesdokument udstedt af denne enhed*« [24].

66. Udstedelse af et sådant dokument indebærer ikke automatisk likvidation af SNCM. EU-retten forbyder således ikke de nationale retsinstanser at suspendere virkningerne af et sådant fuldbyrdelsesdokument for at undgå, at der opstår alvorlige og uoprettelige skader på det pågældende selskab.

67. Det samme ville have gjort sig gældende, hvis der eventuelt afsiges en dom om traktatbrud i den foreliggende sag, hvis ikke SNCM var kommet under insolvensbehandling den 28. november 2014.

68. Som præsidenten for Retten har fastslået i forbindelse med begæringen om udsættelse af gennemførelsen af den omtvistede afgørelse, forpligter denne de franske myndigheder til at træffe bindende foranstaltninger, »som i øvrigt ville kunne suspenderes i tilfælde af anlæggelse af en sag ved de nationale retter [...], hvilket ville kunne forhindre de franske myndigheder i at fuldføre tilbagesøgningsproceduren« [25].

69. Det fremgår således af fast retspraksis, at »når en virksomhed, der har modtaget statsstøtte, anmoder Unionens retsinstanser om, at gennemførelsen af Kommissionens afgørelse om tilbagesøgning af denne støtte udsættes, kan den omstændighed, at der findes interne klagemuligheder, som giver den pågældende virksomhed mulighed for at forsvare sig mod tilbagesøgningsforanstaltningerne på nationalt plan, gøre det muligt for den pågældende virksomhed at undgå alvorlige og uoprettelige skader som følge af tilbagebetalingen af den pågældende støtte« [26].

70. Det fremgår klart heraf, at de franske myndigheders vedtagelse af bindende foranstaltninger til gennemførelse af den omtvistede afgørelse ikke automatisk ville have medført likvidation af SNCM, sådan som Den Franske Republik har gjort gældende.

71. Den modsatte hypotese, hvorefter udsigten til likvidation medfører absolut umulighed for gennemførelse, ville sikre fuldstændig straffrihed for tildeling af ulovlig støtte til virksomheder i problemer, og det ville være tilstrækkeligt at påberåbe sig deres insolvens til end ikke at optræde som fordringshaver til de pågældende beløb i forbindelse med en insolvensbehandling.

24 — Min fremhævelse.

25 — Jf. kendelse afsagt af præsidenten for Retten Frankrig mod Kommissionen (T-366/13 R, EU:T:2013:396, præmis 41), som blev stadfæstet efter appel ved kendelse afsagt af vicepræsidenten for Domstolen den 21.1.2014 Frankrig mod Kommissionen (C-574/13 P(R), EU:C:2014:36).

26 — Jf. kendelse afsagt af præsidenten for Retten Alcoa Trasformazioni mod Kommissionen (C-446/10 P(R), EU:C:2011:829, præmis 46). Jf. ligeledes i denne retning kendelser afsagt af Domstolens præsident Deufil mod Kommissionen (310/85 R, EU:C:1986:58, præmis 22) og Belgien mod Kommissionen (142/87 R, EU:C:1987:281, præmis 26) samt kendelse afsagt af Rettens præsident Frankrig mod Kommissionen (T-366/13 R, EU:T:2013:396, præmis 44).

72. Selv om anmeldelse af et krav om tilbagebetaling af den støtte, der er tale om i den foreliggende sag, var sket inden for de i den omtvistede afgørelse fastsatte frister og for hele fordringen [27], ville denne anmeldelse som fordring i boet i henhold til fast retspraksis for det andet »kun opfylde tilbagesøgningspligten, såfremt bobehandlingen, i tilfælde hvor de statslige myndigheder ikke kan tilbagesøge hele støtten, fører til likvidation af den virksomhed, der har modtaget den ulovlige støtte, dvs. endeligt ophør af dens aktivitet« [28], hvilket ikke er tilfældet i den foreliggende sag.

73. Som Domstolen fastslog i præmis 37 i sin dom Kommissionen mod Spanien (C-499/99, EU:C:2002:408), følger det heraf, at »[*d*]*en eneste måde*, hvorpå den spanske regering [...] kan godtgøre, at det er absolut umuligt at tilbagesøge støtten, er ved at påvise, at der ikke findes aktiver« [29], hvilket heller ikke er tilfældet i den foreliggende sag.

74. For det tredje skal det bemærkes, at forpligtelsen til at udstede et fuldbyrdelsesdokument, der gør det muligt at tilbagesøge støttebeløb, der er erklæret ulovlige med den omtvistede afgørelse, ligeledes gør sig gældende i den foreliggende sag som følge af indledningen af insolvensbehandlingen af SNCM ved tribunal de commerce de Marseille den 28. november 2014.

75. Det følger heraf, at den opgave med at redde SNCM ved at finde erhververe [30], som tribunal de commerce de Marseille har pålagt kuratorerne, indebærer, at erhververne informeres om SNCM's forpligtelse til at tilbagebetale støttebeløbene til den franske stat.

76. Såfremt det i denne forbindelse viser sig, at de tilbud om overtagelse af SNCM, der er indgivet til tribunal de commerce de Marseille, er betinget af, at forpligtelsen til tilbagebetaling af den ulovlige støtte »annulleres« ved, at der skabes en økonomisk diskontinuitet mellem SNCM og en ny struktur [31], skal jeg bemærke, at det fremgår af fast retspraksis, at, når der er stiftet et selskab med henblik på at fortsætte en del af aktiviteten i den virksomhed, der har modtaget den ulovlige støtte, og som er trådt i likvidation, »kan fortsættelsen af denne aktivitet, når den omhandlede støtte ikke er tilbagesøgt i sin helhed, bevirke, at den konkurrencefordrejning, som er forårsaget af den konkurrencefordel, som modtageren af dette selskab har opnået på markedet i forhold til sine konkurrenter, varer ved. Derfor kan et sådant nystiftet selskab, hvis der fortsat foreligger en fordel for det, være forpligtet til at tilbagebetale den omhandlede støtte. Dette er navnlig tilfældet, når det er godtgjort, at dette selskab faktisk nyder godt af den konkurrencefordel, der er forbundet med støtten, og særligt når selskabet erhverver aktiver fra selskabet i likvidation uden som modydelse at betale en pris svarende til markedsværdien, *eller når det er godtgjort, at stiftelsen af et sådant selskab bevirker omgåelse af pligten til at tilbagesøge nævnte støtte*« [32].

27 — Det skal bemærkes, at denne først indtrådte den 9.1.2015 og til et beløb på under de 220,224 mio. EUR, der er fastsat i den omtvistede afgørelse. Ifølge Kommissionen udgør udstedelsen af et fuldbyrdelsesdokument blot »starten på gennemførelsen« af den omtvistede afgørelse.

28 — Jf. dom Kommissionen mod Spanien (C-610/10, EU:C:2012:781, præmis 104). Jf. også domme Kommissionen mod Polen (C-331/09, EU:C:2011:250, præmis 63-65) og Kommissionen mod Italien (C-454/09, EU:C:2011:650, præmis 35 og 36).

29 — Min fremhævelse.

30 — Jf. punkt 29 i dette forslag til afgørelse samt artiklen i avisen *Le Monde* af 29.11.2014, s. 6, med overskriften: »SNCM: quatre repreneurs étudieraient le dossier«.

31 — En blandt de erhvervsdrivende, der har fremsat et tilbud om overtagelse, har erklæret, at »nøglen [i udbudsmaterialet] er, om det bud, der vælges, opfylder de kriterier for retlig diskontinuitet, som Europa-Kommissionen søger opfyldt. Er dette ikke tilfældet, vil den valgte erhverver eventuelt skulle tilbagebetale den ulovlige støtte. Alle buddene og i hvert fald mit er betingede af, at denne risiko fjernes […]«, jf. artiklen i avisen *Corse-Matin* af 6.2. med overskriften: »SNCM: Nous serons très attentifs aux attentes de la Corse« (SNCM: vi er meget opmærksomme på Korsikas forventninger) (der findes på webstedet: http://www.corsematin.com/article/derniere-minute/sncm-%C2%ABnous-serons-tres-attentifs-aux-attentes-de-la-corse%C2%BB.1689605.html). Jf. ligeledes punkt 31 og 32 i dette forslag til afgørelse.

32 — Dom Kommissionen mod Spanien (C-610/10, EU:C:2012:781, præmis 106). Min fremhævelse. Jf. ligeledes i denne retning dom Tyskland mod Kommissionen (C-277/10, EU:C:2004:238, præmis 86).

b) Argumenterne om risiciene for meget alvorlige forstyrrelser af den offentlige orden og afbrydelse af den territoriale kontinuitet mellem fastlandet og Korsika

77. I modsætning til argumentet om den påståede uundgåelige likvidation af SNCM, såfremt den omtvistede afgørelse gennemføres, nævner disse argumenter blot »risici« eller frygt for, at gennemførelsen af den omtvistede afgørelse skal fremprovokere visse hændelser.

78. Det fremgår imidlertid af Domstolens faste praksis, at »selv om uoverstigelige vanskeligheder kan hindre en medlemsstat i at efterkomme sine forpligtelser efter [EU-retten], *kan en simpel frygt for sådanne vanskeligheder ikke begrunde, at medlemsstaten ikke anvender [EU-retten] korrekt*« [33].

79. Endvidere er det ikke »godtgjort, at det er umuligt at gennemføre beslutningen om tilbagebetaling, [når en medlemsstat] ikke har gjort noget som helst forsøg på at tilbagesøge de[n] omhandlede [støtte]« [34].

80. Hvad nærmere bestemt angår spørgsmålet om risiko for forstyrrelser af den offentlige orden kan der drages en nyttig lære af de to sager, der gav anledning til domme Kommissionen mod Frankrig (C-52/95, EU:C:1995:432) og Kommissionen mod Frankrig (C-265/95, EU:C:1997:595).

81. Den sag, der gav anledning til dom Kommissionen mod Frankrig (EU:C:1995:432), vedrørte de franske myndigheders undladelse af at anlægge straffesag eller træffe administrative foranstaltninger mod de ansvarlige for fartøjer, der fører fransk flag, som i strid med Kommissionens forordninger [35] om forbud fortsatte med at fiske efter ansjos og med at udøve virksomhed forbundet med fiskeri af den pågældende bestand.

82. Den Franske Republik havde gjort gældende, at »produktionsåret for fiskeri af ansjoser var forløbet under så vanskelige socioøkonomiske forhold, at man måtte frygte omfattende problemer, der kunne medføre alvorlige økonomiske vanskeligheder. De kompetente myndigheder var derfor nødt til at undlade at forfølge de ansvarlige for overtrædelserne« [36].

83. Domstolen forkastede kortfattet dette argument og fastslog, at »[e]n simpel frygt for interne vanskeligheder [ikke kan] begrunde manglende anvendelse af den pågældende ordning« [37].

84. Dom Kommissionen mod Frankrig (EU:C:1997:595) vedrørte import til Frankrig af landbrugsprodukter (navnlig jordbær) fra Spanien og andre medlemsstater.

85. Den Franske Republik begrundede sin undladelse af at træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre den frie samhandel inden for Den Europæiske Union i forbindelse med landbrugsprodukter på dens område med en påstand om, at »forholdene for de franske landbrugere var så vanskelige, at det måtte befrygtes, at en mere bestemt indgriben fra myndighedernes side ville kunne give anledning til voldsomme reaktioner fra landbrugernes side, som ville kunne medføre endnu mere alvorlige forstyrrelser af den offentlige orden eller endog uro på arbejdsmarkedet« [38].

33 — Dom Kommissionen mod Italien (C-280/95, EU:C:1998:28, præmis 16). Jf. ligeledes i denne retning domme Kommissionen mod Frankrig (C-52/95, EU:C:1995:432, præmis 38), Kommissionen mod Frankrig (C-265/95, EU:C:1997:595, præmis 55), Kommissionen mod Frankrig (C-441/06, EU:C:2007:616, præmis 43) og Kommissionen mod Polen (C-331/09, EU:C:2011:250, præmis 72).

34 — Dom Italien mod Kommissionen (C-6/97, EU:C:1999:251, præmis 34).

35 — Der var tale om Kommissionens forordning (EØF) nr. 1326/91 af 21.5.1991 om indstilling af fiskeri efter ansjos fra fartøjer, som fører fransk flag (EFT L 127, s. 11) og (EØF) nr. 942/92 af 13.9.1992 om indstilling af fiskeri efter ansjos fra fartøjer, som fører fransk flag (EFT L 101, s. 42).

36 — Dom Kommissionen mod Frankrig (EU:C:1995:432, præmis 37).

37 — Ibidem, præmis 38.

38 — Dom Kommissionen mod Frankrig (EU:C:1997:595, præmis 54).

86. Domstolen fastslog ved denne lejlighed, at »[m]edmindre den pågældende medlemsstat godtgør, at en indgriben fra dens side vil få *følger for den offentlige orden, som den ikke vil kunne afbøde ved hjælp af de midler, der står til dens rådighed*, er medlemsstaten forpligtet til at træffe alle egnede foranstaltninger til at sikre [EU-rettens] retsvirkninger og gennemslagskraft, således at [EU-retten] i alle erhvervsdrivendes interesse gennemføres korrekt« [39] og at »[d]en franske regering [...] herved ikke konkret [har] godtgjort, at der består en fare for den offentlige orden, som den ikke har mulighed for at gribe ind over for« [40].

87. Den Franske Republik har efter min opfattelse heller ikke i den foreliggende sag godtgjort, at vedtagelse af bindende foranstaltninger til gennemførelse af den omtvistede afgørelse ville få følger for den offentlige orden, som den ikke ville kunne afbøde ved hjælp af de midler, der står til dens rådighed.

88. End ikke med hensyn til en eventuel indsættelse af de retshåndhævende myndigheder, der henhører under medlemsstaternes enekompetence, har Den Franske Republik godtgjort, at det ville være fuldstændigt umuligt at indsætte disse, hvis den fare for den offentlige orden, som den frygter, skulle blive en realitet.

89. Indledningsvis skal det understreges, at OTC's sene udstedelse af indtægtsordrer med henblik på tilbagesøgning den 7. og den 19. november 2014 samt deres opførelse på oversigten overe fordringer den 9. januar 2015, der udgør de første skridt til gennemførelse af den omtvistede afgørelse, ikke, som Den Franske Republik havde frygtet, medførte nogen forstyrrelser af den offentlige orden [41].

90. I de bilag, der er vedlagt Den Franske Republiks svarskrift, redegøres der endvidere for den omstændighed, at de franske myndigheder under den langvarige strejke i 2005 var i stand til at afbøde faren for den offentlige orden. De retshåndhævende myndigheder blev således indsat for at genoprette den frie bevægelighed i havnen i Ajaccio, for at overtage kontrollen med det fartøj, som de strejkende havde kapret, og dermed fjerne de strejkende, der blokerede to olieterminaler i Fos-sur-Mer og Lavéra.

91. Den Franske Republik har ligeledes fremhævet risikoen for materielle ødelæggelser, som de strejkende kunne forårsage, men uden at vurdere dem nærmere eller sætte dem i relation til den almene interesse i gennemførelsen af den omtvistede afgørelse.

92. Jeg skal desuden fremhæve, at Den Franske Republik allerede har fremsat et tilsvarende argument som begrundelse for at tildele omstruktureringsstøtte til SNCM [42], og at Domstolen forkastede dette med den begrundelse, at »korte henvisninger til en medlemsstats omdømme som global aktør [der kan blive plettet af strejkerne] ikke er tilstrækkelig støtte for, at der ikke foreligger statsstøtte som omhandlet i EU-retten« [43].

93. Det samme gælder Den Franske Republiks argumenter om faren for brud på den territoriale kontinuitet mellem fastlandet og Korsika, som bl.a. ville bringe Korsikas forsyning med lægemidler, blodprodukter, brændstof, brændsel og basale fødevarer i fare.

94. En langvarig strejke blandt de ansatte i SNCM ledsaget af en blokade af havnen i Marseille og de korsikanske lufthavne samt solidaritetsstrejker i havnene på Korsika (som det skete i 2005) vil ganske vist skabe penible problemer for de franske myndigheder.

39 — Ibidem, præmis 56. Min fremhævelse.

40 — Ibidem, præmis 57.

41 — Jeg kan ikke se, hvordan det forhold, at disse skridt er taget, efter at tribunal de commerce de Marseille havde truffet afgørelse, som Den Franske Republik har påstået under retsmødet, skulle have medført, at enhver fare for den offentlige orden forsvandt.

42 — Jf. ligeledes mit forslag til afgørelse SNCM og Frankrig mod Corsica Ferries France (C-533/12 P og C-536/12 P, EU:C:2014:4, punkt 72 og 73).

43 — Dom SNCM og Frankrig mod Corsica Ferries France (C-533/12 P og C-536/12 P, EU:C:2014:2142, præmis 40 og 41). Jf. ligeledes i denne retning dom Corsica Ferries France mod Kommissionen (T-565/08, EU:T:2012:415, præmis 103 og 104).

95. Uden at gentage det, jeg allerede har sagt vedrørende begivenhederne i 2005 [44], skal jeg i samme retning citere notatet fra direction de la défense et de la sécurité civiles (forsvars- og civilforsvarsdirektoratet) af 30. september 2005 om, at militærlufthavnen i Solenzara stod til rådighed (således at muligheden for at få forsyninger via luftbroen fortsat eksisterede), mens det tilføjedes, at præfekten for Haute-Corse havde truffet andre nødvendige foranstaltninger til at sikre Korsikas forsyninger, såsom begrænsning af salg af brændstof, og at præfekten overvejede andre foranstaltninger som f.eks. rekvirering af transportselskaber.

96. E-mailen fra ministeriet for bæredygtig udvikling af 6. oktober 2005 viser ligeledes, at det var muligt at forsyne Korsika med olieprodukter »med losning i Ajaccio – *under de retshåndhævende myndigheders beskyttelse* – af en olietanker fra Barcelona« [45]. Det konkluderedes i e-mailen, at »[n]æsten alle øens tankstationer var blevet forsynet«.

97. Jeg er således af den opfattelse, at argumenterne om faren for meget alvorlige forstyrrelser af den offentlige orden og risikoen for afbrydelse af den territoriale kontinuitet mellem fastlandet og Korsika bør forkastes.

98. Enhver anden konklusion ville have den uacceptable virkning, at EU-rettens effektivitet gøres betinget af den gode (eller onde) vilje eller af visse gruppers større eller mindre kapacitet til at gennemføre blokader, hvis deres interesser rammes af afgørelser truffet af EU-institutionerne eller af afgørelser truffet af medlemsstaterne for at efterleve disse afgørelser [46]. Ligesom Kommissionen mener jeg, at Den Franske Republik i denne henseende ræsonnerer som om, den kun kan give efter over for den trussel mod den offentlige orden, som de pågældende grupper ville kunne fremsætte. Som Kommissionen meget kortfattet udtrykte det i retsmødet, så svarer politisk ubehag ikke til, at det er absolut umuligt at gennemføre afgørelsen.

4. Manglende loyalt samarbejde

99. Jeg vil tillade mig at tilføje, at det, såfremt en medlemsstat har problemer med at gennemføre en afgørelse truffet af Kommissionen, fremgår af Domstolens retspraksis, at Kommissionen og medlemsstaten »i henhold til den regel, der pålægger medlemsstaterne og [EU's] institutioner en gensidig pligt til loyalt samarbejde, jf. navnlig artikel [4, stk. 3 TEU], [skal] samarbejde efter bedste evne med henblik på at overvinde vanskelighederne, idet traktatens bestemmelser fuldt ud skal overholdes, særligt bestemmelserne om statsstøtte« [47].

100. Domstolen har ved gentagne lejligheder fastslået, at »[b]etingelsen om, at det skal være absolut umuligt at gennemføre beslutningen, er ikke opfyldt, når den sagsøgte medlemsstat udelukkende har underrettet Kommissionen om de retlige, politiske og praktiske vanskeligheder, som gennemførelsen af beslutningen indebar, uden at have gjort noget reelt forsøg på at tilbagesøge støtten hos de pågældende virksomheder eller foreslå Kommissionen sådanne alternative metoder til gennemførelse af beslutningen, som ville have gjort det muligt at overvinde vanskelighederne« [48].

44 — Jf. punkt 88 i dette forslag til afgørelse.

45 — Min fremhævelse.

46 — Jf. i denne retning dom Kommissionen mod Frankrig (C-121/07, EU:C:2008:695, præmis 72), hvori Domstolen fastslog, at »selv om det antages, at de af Den Franske Republik påberåbte vanskeligheder faktisk delvis har oprindelse i iværksættelsen af regler udstedt af Fællesskabet – kan en medlemsstat ikke påberåbe sig vanskeligheder opstået på tidspunktet for gennemførelsen af en fællesskabsretsakt, herunder modstand fra borgerne, til støtte for, at forpligtelser og frister i henhold til fællesskabsretlige regler ikke overholdes«.

47 — Dom Kommissionen mod Frankrig (C-214/07, EU:C:2008:619, præmis 45). Jf. i denne retning ligeledes domme Kommissionen mod Italien (C-348/93, EU:C:1995:95, præmis 17), Kommissionen mod Frankrig (C-261/99, EU:C:2001:179, præmis 24) og Kommissionen mod Spanien (C-485/03 – C-490/03, EU:C:2006:777).

48 — Dom Kommissionen mod Frankrig (C-214/07, EU:C:2008:619, præmis 46). Jf. i denne retning ligeledes domme Kommissionen mod Spanien (C-404/00, EU:C:2003:373, præmis 47), Kommissionen mod Italien (C-99/02, EU:C:2004:207, præmis 18), Kommissionen mod Grækenland (C-415/03, EU:C:2005:287, præmis 43) og Kommissionen mod Spanien (C-485/03 – C-490/03, EU:C:2006:777, præmis 74).

101. Det fremgår imidlertid klart af sagsakterne, at Den Franske Republik ikke har taget nogen skridt af denne art over for de berørte virksomheder og ikke har foreslået Kommissionen nogen alternative metoder til gennemførelse af afgørelsen, der ville have gjort det muligt at overvinde de påståede vanskeligheder.

102. Den Franske Republik har således ikke overholdt sin forpligtelse til inden for den fastsatte frist at træffe alle nødvendige foranstaltninger for hos støttemodtageren at tilbagesøge den statsstøtte, som i den omtvistede afgørelses artikel 2, stk. 1, er blevet erklæret ulovlig og uforenelig med det indre marked.

B – *Det andet klagepunkt om manglende annullation af alle udbetalinger af ulovlig støtte*

103. Kommissionen har i sin stævning kritiseret Den Franske Republik for ikke inden for den fastsatte frist at have annulleret alle udbetalinger af den i artikel 2, stk. 1, i den omtvistede afgørelse omhandlede støtte.

104. Ifølge Kommissionen er disse udbetalinger i modsætning til, hvad der foreskrives i den omtvistede afgørelses artikel 3, stk. 4, ikke øjeblikkeligt blevet suspenderet eller annulleret. Kommissionen har i sin stævning forklaret, at det fremgik af det primitive budget for OTC for 2013, som blev vedtaget af bestyrelsen den 25. juni 2013, at der var blevet udbetalt finansiel kompensation til SNCM og CMN på henholdsvis 78 014 930 EUR og 32 627 141 EUR. Disse beløb dækkede både basistjenesten og den supplerende tjeneste henset til de tilsvarende beløb for de foregående år.

105. Kommissionen har ligeledes henvist til e-mail af 29. november 2013 [49], hvori de franske myndigheder bekræftede, at de havde indstillet udbetalingen af kompensation for den supplerende tjeneste fra juli 2013, og de fremlagde som bevis en betalingsordre fra OTC til SNCM, hvoraf det fremgik, at der udelukkende var blevet udbetalt kompensation for basistjenesten.

106. Ifølge Kommissionen fremgår det dog ikke af denne betalingsordre, at udbetalingen af kompensation for den supplerende tjeneste var blevet indstillet fra juli 2013, idet der blot redegøres for betalingen i tilknytning til basistjenesten, uden at de franske myndigheder i øvrigt på nogen måde redegør for, hvordan dette beløb er blevet beregnet.

107. Den Franske Republik har i sit svarskrift bekræftet, at udbetalingen af kompensation for den supplerende tjeneste rent faktisk blev indstillet fra juli 2013. Den har henvist til:

— den pågældende betalingsordre, hvoraf det ifølge Den Franske Republik fremgår, at OTC kun havde udbetalt 2 880 160 EUR til SNCM for juli 2013

— SNCM's kontoudtog vedlagt som bilag til svarskriftet, hvoraf det fremgår, at SNCM fra juli 2013 kun har modtaget 2 880 160 EUR for basistjenesten i stedet for 6 130 160 EUR, som det fik frem til juni 2013 for såvel basistjenesten som den supplerende tjeneste

— begæringen om et foreløbigt retsmiddel, som SNCM indgav til tribunal administratif de Bastia (forvaltningsretten i Bastia) den 12. december 2013 med påstand om, at OTC blev pålagt bl.a. at betale et beløb på 16 225 000 EUR som følge af manglende udbetaling af kompensation for den supplerende tjeneste.

49 — Jf. punkt 23 i dette forslag til afgørelse.

108. Den Franske Republik har ligeledes bemærket, at OTC ved beregningen af det kompensationsbeløb, der skulle betales til SNCM for basistjenesten for månederne fra juli 2013 til december 2013, har anvendt den metode, som Kommissionen har anvendt i den omtvistede afgørelses punkt 218.

109. Henset til alle ovenstående elementer har Kommissionen i sin replik opgivet dette klagepunkt, for så vidt som det vedrørte manglende indstilling af udbetalingerne af kompensation for den supplerende tjeneste til SNCM fra den 23. juli 2013 og fraværet af tilfredsstillende oplysninger om indstillingen.

110. Kommissionen opretholder dog sit klagepunkt vedrørende den manglende indstilling af udbetalingerne til SNCM som kompensation for den supplerende tjeneste for perioden mellem meddelelsen af den omtvistede afgørelse til Den Franske Republik, som fandt sted den 3. maj 2013 og den 23. juli 2013. Det fremgår således af SNCM's kontoudtog, at de franske myndigheder i denne periode rent faktisk har foretaget tre månedlige udbetalinger på hver 6 130 160 EUR til SNCM.

111. Den Franske Republik har ikke i sin duplik bestridt dette forhold, hvilket den har bekræftet under retsmødet.

112. Udbetalingen af kompensation for den supplerende tjeneste skulle imidlertid annulleres fra datoen for meddelelse af den omtvistede afgørelse til Den Franske Republik, dvs. den 3. maj 2013, som det bestemmes i afgørelsens artikel 3, stk. 4. Som Kommissionen har bemærket, har de franske myndigheder hverken oplyst eller fremsat nogen som helst påstand om, at udbetalingerne for den supplerende tjeneste mellem den 3. maj 2013 og den 23. juli 2013 skulle være blevet indstillet eller annulleret. Den har heller ikke oplyst om, at de franske myndigheder har tilbagesøgt de beløb, der skulle være blevet udbetalt i denne periode.

113. Da Den Franske Republik således ikke inden for den fastsatte frist har annulleret alle udbetalinger af den i artikel 2, stk. 1, omhandlede støtte, har den tilsidesat sine forpligtelser i henhold til den omtvistede afgørelses artikel 3, stk. 4.

C – *Det tredje klagepunkt om manglende underretning af Kommissionen*

114. Da Den Franske Republik ikke inden for den fastsatte frist har truffet de nødvendige foranstaltninger til at annullere den fremtidige udbetaling af støtten og tilbagesøge de allerede udbetalte støttebeløb, har den ligeledes tilsidesat sin forpligtelse til at underrette Kommissionen om de foranstaltninger, der er truffet, senest to måneder efter meddelelsen af den omtvistede afgørelse, som det foreskrives i den omtvistede afgørelses artikel 5.

115. Denne konstatering underbygges af den omstændighed, at Den Franske Republik endog har undladt at svare på de bemærkninger og anmodninger om tydeliggørelser, som Kommissionen havde fremsendt til den som følge af, at de franske myndigheder ikke havde sendt den nogen oplysninger.

116. Jeg skal eksempelvis nævne Kommissionens skrivelse til Den Franske Republiks faste repræsentation ved Den Europæiske Union af 20. september 2013, hvormed den klagede over, at dens bemærkninger og anmodninger om tydeliggørelser »ikke [var] blevet besvaret«, og at »de franske myndigheder ikke efter udløbet af de forskellige frister fastsat i [den omtvistede afgørelse] havde sendt Kommissionens tjenestegrene *nogen dokumenter overhovedet* med oplysninger om gennemførelsen af den pågældende afgørelse« [50]. De franske myndigheder reagerede først på denne rykker med to måneders forsinkelse med e-mail af 29. november 2013.

50 — Min fremhævelse.

VI – **Sagens omkostninger**

117. Ifølge procesreglementets artikel 138, stk. 1, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom.

118. I den foreliggende sag har Kommissionen nedlagt påstand om, at Den Franske Republik tilpligtes at betale sagens omkostninger. Den Franske Republik bør derfor pålægges at betale sagens omkostninger.

VII – **Forslag til afgørelse**

119. Henset til det ovenstående foreslår jeg således, at Domstolen træffer følgende afgørelse:

»1) Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 288, stk. 4, TEUF og artikel 3-5 i Kommissionens afgørelse af 2. maj 2013 om statsstøtte SA.22843 (2012/C) (ex 2012/NN) iværksat af Frankrig til Société Nationale Corse Méditerranée og Compagnie Méridionale de Navigation, idet den ikke inden for den fastsatte frist har truffet alle de nødvendige foranstaltninger til fra Société nationale maritime Corse-Méditerranée (SNCM) SA at tilbagesøge den statsstøtte, der med afgørelsens artikel 2, stk. 1, er blevet erklæret ulovlig og uforenelig med det indre marked, ikke inden for den fastsatte frist har annulleret alle udbetalinger af den i denne artikel 2, stk. 1, omhandlede støtte og ikke inden for den fastsatte frist har underrettet Europa-Kommissionen om de foranstaltninger, der er truffet til at efterkomme afgørelsen.

2) Den Franske Republik betaler sagens omkostninger.«